

Aluehallintovirasto

Turvallisempaan huomiseen Pohjois-Suomessa

**Sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellinen
toimeenpanosuunnitelma 2012**

2012

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston julkaisuja

Lukijalle

Valtioneuvosto on hyväksynyt valtakunnallisen sisäisen turvallisuuden ohjelman - Turvallisempi huominen. Se on osa hallitusohjelman toimeenpanoa. Ohjelma liittyy laajemmin hyvinvoinnin vahvistamiseen ja Suomen kilpailukykyyn. Sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteena on lisätä arjen turvallisuutta. Ohjelmalla halutaan puuttua tehokkaasti ongelmiin, jotka vähentävät turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta.

Valtioneuvoston päätöksellä aluehallintovirastoille on annettu tehtäväksi laatia yhteistyössä alue- ja paikallistason toimijoiden kanssa alueellinen toimeenpanosuunnitelma. Turvallisempaan huomiseen Pohjois-Suomessa – toimeenpanosuunnitelmaan on otettu toimenpiteitä niin valtakunnallisesta ohjelmasta kuin alue- ja paikallistasolta.

Toimeenpanosuunnitelmassa esitetään hyvin konkreettisia ja rajattuja toimenpiteitä, joilla paikallista turvallisuustyötä voidaan vahvistaa. Toivottavasti näitä esityksiä pohditaan kunnissa ja ne otetaan osaksi paikallista turvallisuussuunnittelua. Suurinta osaa esityksistä ollaan jo toteuttamassa eri sektoreiden omien ohjelmien kautta. Hyvä sisäinen turvallisuus edellyttää viranomaisten ja järjestöjen yhteistyötä sekä ihmisten itsensä osallistumista. Turvallisuus rakentuu lähiyhteisöissä. Siksi meidän omalla toiminnallamme on merkitystä.

Pohjois-Suomen toimeenpanosuunnitelmassa korostuvat erityisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi, vanhusten erityiskysymykset sekä harvaan asutuksen haasteet turvallisuustyössä. Erityisesti nuorten varhainen tuki sekä nuorten ongelmien ja yhteiskunnallisesti kielteisten ilmiöiden vähentäminen ovat vahvasti esillä. Alkoholiohjelman jälkeiset jatkotoimenpiteet ja resurssit sekä Kaste-ohjelma tukevat näitä toimenpiteitä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisellä on keskeinen rooli syrjäytymisen ehkäisyssä.

Rakennetun ympäristön ja asuinalueiden viihtyvyys ja turvallisuus sekä asukkaiden aktivointi ovat myös tärkeitä. Harvaan asuttujen alueiden turvallisuus vaatii hallintorajat ylittävää yhteistyötä.

Määrätietoisella monialaisella ennaltaehkäisevällä työllä voidaan lisätä turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta sekä vähentää inhimillistä kärsimystä ja rikollisuutta.

Toimeenpanosuunnitelman taustaksi on laadittu arvio alueen nykyisestä turvallisuustilanteesta sekä turvallisuuden ja syrjäytymisen ehkäisyn kannalta keskeisistä palveluista. Nykytila-analyysiin on kirjattu myös keskeiset haasteet.

Alueellisen toimeenpanosuunnitelman valmisteluun ja sen toimeenpanoon osallistuvat alue- ja paikallistason viranomaiset, kirkon sekä järjestöjen ja elinkeinoelämän edustajat. Nämä tulevat olemaan mukana myös ohjelmassa päätettyjen toimenpiteiden toimeenpanossa. Sisäisen turvallisuuden ohjelman toteutuksen seurantaan aluetasolla koordinoi Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Tahdon osoittaa lämpimät kiitokset kaikille yhteiseen työhön osallistuneille.

Terttu Savolainen
Ylijohtaja

SISÄLLYS

Lukijalle	3
1. SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMA JA ALUEELLINEN TOIMEENPANOSUUNNITELMA	7
2. TAVOITTEET	8
3. TOIMENPITEET	10
4. ALUEELLISEN SUUNNITTELU- JA JATKOTYÖN ORGANISOINTI	28
5. SEURANTA JA VIESTINTÄ	30
LIITTEET	31

1. SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMA JA ALUEELLINEN TOIMEENPANOSUUNNITELMA

Valtioneuvosto periaatepäätöksellä 14.6.2012 hyväksytty Turvallisempi huominen -sisäisen turvallisuuden ohjelma ottaa erityisen tarkastelun kohteeksi arjen ja asumisen turvallisuuden, nuorten turvallisuuden parantamisen, alkoholista ja muista päihteistä johtuvat turvallisuusuhkat sekä rikoksen uhrin ja tekijän palvelujen kehittämisen. Osana sisäisen turvallisuuden ohjelmaa on valmisteltu yritystoiminnan turvallisuusstrategiaa sekä toimenpideohjelma väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisemiseksi. Viimeksi mainittuun ei tässä ohjelmassa esitetä toimenpiteitä.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman painopiste on tavoitteissa ja toimenpiteissä, joiden toimeenpano edellyttää yhteistyötä viranomaisten välillä ja järjestöjen kanssa. Turvallisuuden parantaminen ja tehokas ongelmien ratkaisu edellyttävät yhä useammin eri toimijoiden yhteisesti sopimaa ja ajoittamaa toimintaa. Yhteisesti toteutetut ja yhteen sovitettut toimenpiteet ovat usein myös kustannuksiltaan huomattavasti edullisempia verrattuna siihen, että eri sektorit ja hallinnon tasot toimivat samojen asioiden edistämiseksi toisistaan tietämättä.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman käytännön toteutusta tehostetaan laatimalla alueelliset toimeenpano-suunnitelmat. Alueellisissa toimeenpanosuunnitelmien avulla tehostetaan valtakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden jalkauttamista kuntiin ja paikallistasolle, missä turvallisuusongelmat tai turvattomuus viime kädessä ilmenevät. Alueellisella toimeenpanosuunnittelulla pyritään myös vahvistamaan positiivista turvallisuuskehitystä ja välittämään hyviä käytänteitä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston johdolla laajassa yhteistyössä muiden alueellisten ja paikallisten viranomaisten, kuntien sekä järjestöjen kanssa on laadittu Turvallisempaan tulevaisuuteen Pohjois-Suomessa - sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellinen toimeenpanosuunnitelma. Laaja asiantuntijajoukko useisiin työryhmiin jakautuneena on määritellyt toimenpiteet, millä kansallisesti päätettyjä sekä alueellisesti tärkeiksi nähtyjä sisäisen turvallisuuden tavoitteita, haasteita ja toimenpiteitä toimeenpannaan alue- ja paikallistasolla, miten paikallista turvallisuustyötä voidaan tukea sekä miten toimeenpanon toteutusta ja tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan.

Toimeenpanosuunnitelman taustaksi on laadittu arvio nykyisestä turvallisuustilanteesta sekä keskeisistä turvallisuuden ja syrjäytymisen ehkäisyn kannalta keskeisistä palveluista. Nykytila analyysiin on kirjattu myös keskeiset haasteet.

2. TAVOITTEET

Toimeenpanosuunnitelman tavoitteet asetettiin sekä valtakunnallisen sisäisen turvallisuuden ohjelman että alueellisesti tarpeelliseksi katsottujen tavoitteiden pohjalta. Suunnitelma laadittiin aihealueittain noudattaen valtakunnallisen ohjelman rakennetta ja sisältöä alueelliset erityistarpeet huomioiden. Toimenpide-ehdotukset valtakunnallisena teemana olleen väkivaltaisen ekstremismin torjumiseksi on laadittu valtakunnallisesti. Tämän vuoksi aihetta ei ole käsitelty alueellisen toimeenpanosuunnitelman yhteydessä. Aihealueet ja niille valtakunnallisesti osoitetut tavoitteet on kuvattu alla. Asiantuntijoiden jakautuminen aihealuekohtaisiin työryhmiin esitetään kohdassa 7. Alueellisen suunnittelu- ja jatkotyön organisointi.

Valtakunnallisten sekä asiantuntijaryhmien itse asettamien tavoitteiden lisäksi Pohjois-Suomen aluehallintovirasto piti tärkeänä, että ryhmät pyrkivät aihealueellaan löytämään keinoja paikallisen turvallisuusyhteistyön tukemiseksi. Toimeenpanosuunnitelman keskeisiä painotuksia ovat syrjäytymisen ehkäisy ja varhainen tuki lapsille, nuorille ja perheille sekä ikääntyneille.

Sisäisen turvallisuuden alueellisen toimeenpanosuunnitelman aihealueet ja työryhmille asetetut tavoitteet olivat seuraavat:

1. Arjen ja asumisen turvallisuuden parantaminen

Asiantuntijaryhmän tuli valmistella ehdotukset ainakin

- Lähiympäristön ja liikkumisen turvallisuuden parantamiseksi
- tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- työssä kohdatun väkivallan vähentämiseksi
- maahanmuuttajien turvallisuuden parantamiseksi
- asumisen turvallisuuden parantamiseksi huomioiden erityisesti ikääntyneen väestön erityistarpeet turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi
- kasvukeskusten ja erityisesti harvaanasuttujen alueiden turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisäämiseksi

2. Nuorten turvallisuuden parantaminen

Asiantuntijaryhmän tuli valmistella ehdotukset ainakin

- nuorten rikoskierteen katkaisemiseksi
- rikosten kasaantumisen ehkäisemiseksi
- nuoriin miehiin kohdistuneen väkivallan vähentämiseksi
- tyttöihin ja nuoriin naisiin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän vähentämiseksi

Asiantuntijaryhmä asetti lisäksi tavoitteeksi

- vastuullisuuden, välittämisen ilmapiirin ja perheiden tukemisen lisäämisen.

3. Alkoholi- ja muiden päihdesidonnaisten turvallisuusuhkien torjuminen

Asiantuntijaryhmän tuli valmistella ehdotukset ainakin

- humalahakuisen, itselle ja ympäristölle turvallisuusriskejä aiheuttavan alkoholin ja muiden päihteiden ongelmakäytön hillitsemiseksi
- tiedon lisäämiseksi alkoholin ja turvallisuusongelmien, kuten tapaturmien ja väkivallan välisestä yhteydestä
- alkoholi- ja päihdehaittojen lasten turvallisuudelle aiheuttamien ongelmien torjumiseksi
- ikääntyvien turvallisuutta heikentävän alkoholinkäytön vähentämiseksi

4. Rikosten uhrin ja tekijän palveluihin ohjaamisen ja palvelujen saatavuuden varmistaminen

Asiantuntijaryhmän tuli valmistella ehdotukset ainakin

- rikoksen uhrin ohjaamiseksi palveluihin
- rikoksen tekijän ohjaamiseksi avun piiriin
- rikosuhripalvelujen saatavuuden varmistamiseksi koko alueella ottaen huomioon erityisryhmien, kuten iäkkäiden ja maahanmuuttajien tarpeet

5. Yritystoiminnan turvallisuus

Asiantuntijaryhmän tuli valmistella ehdotukset ainakin

- elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyön kehittämiseksi yritystoiminnan turvallisuuden ja häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi

Asiantuntijaryhmä asetti lisäksi tavoitteeksi

- yritysturvallisuuden parantamisen Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa

3. TOIMENPITEET

Turvallisempaan huomiseen Pohjois-Suomessa sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellisen toimeenpanosuunnitelman toimenpide-ehdotukset on esitetty alla. Turvallisuuden nykytila on kuvattu tausta-aineistossa. Tausta-aineistosta on nostettu esille keskeiset turvallisuuden edistämisen haasteet. Toimeenpanosuunnitelmaa luettaessa on hyvä rinnalla tutustua tausta-aineistoon.

Edellä esitettyjen aihealueiden lisäksi toimenpiteitä on esitetty syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä paikallisen turvallisuusyhteistyön edistämiseksi ja tukemiseksi.

1. Syrjäytymisen ehkäisy

Ehkäistään syrjäytymistä			
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Arvioidaan syrjäytymisen ehkäisyn kannalta keskeisten palvelujen kuten oppilashuollon, mielenterveyspalvelujen, lastensuojelupalvelujen sekä nuorten turvallisuutta parantavien ja nuorison häiriökäyttäytymisen ehkäisytoiminnan nykytilaa kunnan/seutukunnan alueella. Lisäinformaatiota toimeenpanosuunnitelman tausta-aineistossa.	Palvelut ja niiden riittävyys on arvioitu	Paikallisen turvallisuusyhteistyön toimijat Kunnat	Toukokuu 2013 mennessä
Hyödynnetään Pohjois-Suomen hyvinvointi- ja terveystilavien tulokset ja informaationsivut syrjäytymisen ehkäisytyössä Vuoden 2012 päivien teemana on "Osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä Pohjois-Suomessa – syrjäytymisen ehkäisy yhteisenä asiana". http://www.laaninhallitus.fi/lh/oulu/hankkeet/hyte2012/home.nsf/pages/indexfin		PSAVI / HYTE-neuvottelukunta	2012 -

2. Arjen ja asumisen turvallisuus

Arjen ja asumisen turvallisuuden parantamisen haasteet

- lähiympäristön ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen
- tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäiseminen
- työssä kohdatun väkivallan vähentäminen
- maahanmuuttajien turvallisuuden parantaminen
- asumisen turvallisuuden parantaminen huomioiden erityisesti ikääntyneen väestön erityistarpeet
- turvallisuuden tunteen ylläpitäminen ja sen parantaminen
- kasvukeskusten ja harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen parantaminen

Lisätään turvallisuuden tunnetta Lisätään asukkaiden mahdollisuutta osallistua oman asuinalueensa turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisäävän työhön.		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan 5.1	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Asukkaiden turvallisuutta ja asuinalueiden viihtyisyyttä parannetaan ottamalla käyttöön räätälöity naapuritiimi tai apujärjestelmä. Huomioidaan maahanmuuttajataustaisen väestön mukaan ottamisen erityistoimet. Hyödynnetään valtakunnallista tukiaineistoa (valmistuu 2014). Harvaanasutuilla alueilla otetaan huomioon naapuriapuhankkeista saadut kokemukset.	Toiminta on kirjattu paikalliseen turvallisuusohjelmaan ja sitä toteutetaan	Paikallista turvallisuussuunnittelua ja sitä toteuttavat tahot Kyläyhdistykset Asukasyhdistykset Järjestöt Seurakunnat	Pysyvää toimintaa
Otetaan käyttöön teknologiaa hyödyntävät ja asukkaita turvallisuustyöhön osallistavat toimintamallit kuten Turvallisuuskävely-, Kerro kartalla- ja Uusi paikallisuushankkeet.			

Vahvistetaan rakennetun ympäristön turvallisuutta		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan 5.6	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Vahvistetaan alueellisesti ja paikallisesti turvallisen rakennetun ympäristön suunnittelua, toteutusta ja hoitoa poikkihallinnollisesti. Täydennetään eri toimijoiden yhteistyönä www.turvallinenkaupunki.fi -sivustoa esimerkein, hyvin käytännöin ja toimintamallein.	Toiminta on kirjattu paikalliseen turvallisuusohjelmaan ja sitä toteutetaan	Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitto Kainuun maakunta kuntayhtymä Kunnat Rakennuttajat	Pysyvää toimintaa
Ympäristöministeriön tavoitteiden mukaisesti parannetaan kuntien, rakennuttajien ja muiden tilaajien tietoisuutta ja ymmärtämystä turvallisuusnäkökohdista esteettömyyttä koskevien tavoitteiden määrittelyssä. Lisätään turvallisuutta, tasa-arvoa ja vähennetään tapaturmariskiä. Huomioidaan mm. kerrostalojen hissit, luiskat ja sähköovet sekä poistumistiet.			

Vahvistetaan rakenteellista palonehkäisyyttä		Kytkentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.6	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Rakenteellisen palonehkäisyn opintopäivät kuntien rakennusvalvontaviranomaisille, suunnittelijoille ja pelastusviranomaisille	Koulutustapahtuma	SPEK/PSAVI	Vuosittain

Lisätään turvallisuuden tunnetta harvaan asutuilla alueilla ehkäisemällä alueellista eriarvoisuutta		Kytkentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.1	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Harvaan asutuilla on kyettävä turvaamaan sosiaali- ja terveys-, koulutus- sekä joukkoliikenne-, puhelin ja laajakaistapalvelujen saavutettavuus ja taso sekä tasa-arvoiset poliisin, pelastustoimen ja ensihoidon palvelut. Myös tiestön riittävästä kunto on kyettävä turvaamaan.	Toiminta on kirjattu paikalliseen turvallisuusohjelmaan ja sitä toteutetaan	Kunnat Sote-alueet Poliisi, Pelastuslaitos Kainuun rajavartiosto Sairaanhoidopiirit POPELY Kylätoimikunnat Paikallista turvallisuus-suunnittelua ja sitä toteuttavat toimijat	Pysyvää toimintaa
Alueellista yhteistyötä yhteispalvelupisteiden perustamiseksi tulee jatkaa maakunnan liittojen laatimien toimintasuunnitelmien pohjalta. Tavoitteena on yhteispalvelupisteiden perustaminen niihin kuntiin, joissa ei ole muutoin valtion palveluja saatavilla	Toiminta on kirjattu paikalliseen turvallisuusohjelmaan ja sitä toteutetaan	Kunnat, Maakunnan liitot, valtion viranomaiset (Kela, TE-toimisto, verohallinto, poliisin lupapalvelut)	
Harvaan asuttujen kuntien asiakkaiden palvelutarpeeseen vastaamiseksi tarvitaan uusia ja innovatiivisia ratkaisuja. Tavoitteena on luoda koko maassa kuntatasolla kattava yhteispalvelupisteiden verkko ja määritellä jokaisessa yhteispalvelupisteessä vähintään etäpalveluna saatavilla olevat valtion, kuntien ja eri viranomaisten palvelut. Lisäksi tavoitteena on selvittää kuntien mahdollisuudet toimia yhteispalvelupisteiden vastuuviranomaisina ja ainoana keskeisenä asiakasrajapintana julkisiin palveluihin. Tavoitteena on, että keskeiset julkisen hallinnon palvelut ovat saatavilla jokaisessa kunnassa yhteisen asiakaspalvelun, etäpalvelun ja asiantuntijapalvelun avulla.			
Hyödynnetään Pudasjärven kaupungin pilottihankkeesta saadut kokemukset ja hyvät käytänteet laajemmin Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toiminta-alueella.		Pudasjärven kaupunki yhteistyötahot	

Alueellisten turvallisuustapahtumien järjestäminen		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.1	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Osana sisäisen turvallisuuden toimeenpanoa järjestetään alueellisia turvallisuustapahtumia, jotka profiloituvat viranomaisten lisäksi perheitä koskettavaksi tapahtumaksi. Valmisteluun tulee kytkeä myös paikalliset oppilaitokset. Tilaisuus voidaan kytkeä mm. 112-tapahtumaan.	Toteutetut tapahtumat kpl/v	Paikallisesta turvallisuussuunnittelua toteuttavat tahot vastaavat Pelastuslaitokset Poliisi järjestöt SPEK/VAPEPA/SPR PSAVI ja ELY-keskukset Maakunnan liitot	2013 -

Parannetaan maahanmuuttajataustaisen väestön turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.1.2	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Kehitetään maahanmuuttajille suunnattavaa viestintää selkokieleiseksi, joka omalta osaltaan lisää luottamusta viranomaisiin ja helpottaa sekä auttaa myös turvallisuusviestinnän ja turvallisuuspalvelujen vastaanoton. Hyödynnetään SPEKin maahanmuuttajille tarkoitettua ilmaista ”Paloturvallisuutta kotona opasta”.	Toiminta kirjattu vastuutahojen suunnitelmissa	ELY-keskukset Kunnat Poliisi Pelastuslaitos Hätäkeskus Valtion paikallisviranomaiset Järjestöt SPEK	2013 -
Lisätään maahanmuuttajataustaisten nuorten harrastusmahdollisuuksia esimerkiksi urheilu- ja harrastustoiminnan sekä palokuntanuorisotoiminnan piirissä.	Toiminta on kirjattu paikalliseen turvallisuusohjelmaan ja sitä toteutetaan	Paikallista turvallisuussuunnittelua toteuttavat tahot järjestöt, SPEK, SPR VPK-nuoret	Pysyvää toimintaa

Parannetaan julkisten tilojen turvallisuutta		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.4	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Otetaan käyttöön hyviksi osoittautuneita, eri toimijoiden yhteistyöhön perustuvia toimintamalleja kauppakeskusten ja muiden vastaavien tilojen turvallisuuden parantamiseksi sekä turvallisen asioinnin, viihtyisyyden ja turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi.	Katuturvallisuus-indeksi	Poliisi Pelastustoimi Kauppakeskukset ja niistä vastaavat yhtiöt Kunnat	2013 -

Varmistetaan työtätekevien ihmisten turvallisuus		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.5	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Työsuojeluhallinto tekee vuonna 2011 voimaan tulleesta lievää pahoinpitelyä koskevasta lainmuutoksesta tiedotteen internet-sivuille laitettavaksi. Tiedotteen pohjalta tehdään materiaalia vastuualueiden käyttöön.	Työssään väkivaltaa kohdanneiden määrä (prosenttia)	PSAVI Työsuojelun vastuualue	2013 -

Lisätään liikkumisen turvallisuutta		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.7	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
<p>Toteutetaan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuussuunnitelma 2011-2014, joka toteuttaa valtakunnallista liikenneturvallisuussuunnitelmaa ja jonka erityiseksi kohderyhmäksi on valittu nuoret ja iäkkäät henkilöt. Painopistealoina ja niillä toteutettavat tärkeimmät tehtäväalueet ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ajokunto <ul style="list-style-type: none"> Rattijuopumusten vähentäminen Ajoterveyden arviointi Liikennekäyttäytyminen <ul style="list-style-type: none"> Nopeusrajoitusten noudattaminen ja turvalaitteiden käyttö Nuorten liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen Taajamien liikenneturvallisuuden kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Taajamaliikenteen rahoittaminen Maanteiden turvallisuuden parantaminen <ul style="list-style-type: none"> Päätiekuolemien torjunta. <p>Kts. www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa/julkaisut</p>	<p>Tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneet</p> <p>Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleet</p> <p>Vesiliikenneonnettomuuksissa kuolleet</p>	<p>POPELY Liikenneturvallisuustyöryhmä Poliisi</p>	<p>Pysyvää toimintaa</p>
<p>Sisäisen turvallisuuden alueellisen asiantuntijatyöryhmän näkemyksen mukaan harvaanasuttujen alueiden yksi keskeisistä turvallisuuden tunnetta alentava tekijä on teiden heikko kunto varsinkin kelirikko-, ja osittain talviaikana. Tavoitteena tulee olla tiestön riittävä turvallisuus, kunto ja valaistus.</p>	<p>Maanteiden riittävä kunto ja hoitotaso</p>	<p>POPELY Kunnat</p>	<p>Pysyvää toimintaa</p>

Varmistetaan turvallinen elämä iäkkäille Lisätään ikääntyville turvallisuuspalveluja		Kytkentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
			5.9
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
<p>Lisätään kotona asuvien ikääntyvien turvallisuutta toteuttamalla hyvinvointia edistäviä kotikäyntejä, joissa kiinnitetään erityistä huomiota turvallisuuteen. Käynnin yhteydessä laaditaan tsekkauslista tarvittavista toimenpiteistä paloturvallisuuden, kaatumis- ja liukastumisonnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä muiden turvallisuutta lisäävien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Korjaavat toimenpiteet voidaan toteuttaa asukkaan ja/tai julkisen palvelutuottajan toimesta.</p> <p>Turvallisuuskäynnistä vastaavat kuntien sosiaali- ja terveystoimi yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa.</p>	<p>Toiminta on kirjattu paikalliseen turvallisuusohjelmaan ja sitä toteutetaan</p> <p>Ikääntyvien kaatumis- ja putoamisonnettomuuksien määrät sekä niistä aiheutuvien kuolleiden määrä</p> <p>loukkaantuneiden määrä</p> <p>vuodeosastohoitopäivien määrä</p>	<p>Kunnat</p> <p>Sote-alueet</p> <p>Pelastuslaitokset</p>	Pysyvää toimintaa
<p>Ikääntyneiden asumisen turvallisuusriskien ennakkoinnin tehostaminen</p> <p>Turvallisuuspalveluja voidaan kehittää pelastuslain 42 § velvoitteen pohjalta.</p> <p>Jos viranomaisen virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja antavat henkilöstöä tai kunnan palveluja tuottavat yksityiset palveluntuottajat.</p> <p>Onnettomuusriskin havaitsemiseksi tulee yllä mainituille palveluntuottajille antaa koulutusta</p>	<p>Toiminta on kirjattu paikalliseen turvallisuusohjelmaan ja sitä toteutetaan</p> <p>Ikääntyvien kaatumis- ja putoamisonnettomuuksien määrät sekä niistä aiheutuvien kuolleiden määrä</p> <p>loukkaantuneiden määrä</p> <p>vuodeosastohoitopäivien määrä</p>	<p>Kunnat</p> <p>Sote-alueet</p> <p>Pelastuslaitokset</p> <p>SPEK</p>	
<p>Suositus: Ikääntyneille kohdennettujen turvallisuuspalvelujen lisääminen</p> <p>Kaatumis- ja putoamisonnettomuuksien ehkäisemiseksi tulee viranomaistahon tai sen palveluja tuottavien tahojen tulisi kohdentaa mm. seuraavia palveluja: lamppujen, sulakkeiden, patterien vaihdot, liukkauden ja kompastumista aiheuttavien vaaratekijöiden poistaminen, verhojen ja taulujen ripustukset sekä palovaroittimen asennus- ja paristovaihtotyöt. Asukkaat vastaavat pääsääntöisesti materiaalikuluista. Toimenpiteet eivät edellytä lisähenkilöstöä.</p>		<p>Kunnat</p> <p>Sote-alueet</p> <p>Järjestöt</p> <p>Asukayhdistykset</p> <p>Kylätoimikunnat</p>	

Ikääntyneille korotetun suojaustason asuntoja		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.9	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Ikääntyvien asumisturvallisuudesta huolehtiminen erityisesti korotetulla suojaustasolla, sammutuslaitteistolla tai vähintään paloilmoinlaitteistolla varustetulla asunnoilla.	Korotetun suojaustason asuntojen määrä	Kunnat Palvelujen tuottajat	Pysyvää toimintaa

Katumistapaturmia ennalta ehkäisemällä tuetaan ikääntyneiden kotona asumista		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.9	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Lihassoimaa ja tasapainoa parantavalla liikuntaharjoittelulla, riittävällä ravinnolla sekä monilääkityksen sopivuuden tarkistuksella ehkäistään ikääntyneiden kaatumis- ja matalalta putoamistapahtumia.	Kaatumis- ja putoamistapahtumat	Kunnat Sote-alueet	Pysyvää toimintaa

Ikääntyvien päihdehaittojen ehkäisy		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.9	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Kaste-ohjelman toimeenpanossa tuetaan malleja, joissa edistetään ikääntyneiden turvallisuutta ja vähennetään päihdehaittoja kotiin vietäviä katkaisuhuolto- ja muita päihdepalveluja kehittämällä.		Sote-alueet Kunnat Kaste-ohjelma	Pysyvää toimintaa

Parannetaan hoiva- ja huoltolaitoksissa asuvien turvallisuutta.		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.9	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Jatketaan hoiva- ja huoltolaitosten suojaamista tarvittaessa automaattisella sammutusjärjestelmällä.		Sote-alueet Kunnat Yksityiset hoivalaitokset Pelastuslaitokset	Pysyvää toimintaa

3. Nuorten turvallisuuden parantaminen

Nuorten turvallisuuden parantamisen haasteet:

- Miten tunnistetaan mahdollisimman varhain ne lapset ja nuoret, jotka ovat vaarassa syrjäytyä ja/tai ajautua rikosten tekijöiksi? Miten näitä lapsia ja nuoria voidaan parhaiten auttaa, jotta ei-toivottu kehitys saadaan katkaistua?
- Millaisin keinoin nuoria rikokseen syyllistyneitä voidaan varhaisessa vaiheessa ohjata "kaidalle tielle"?
- Miten jokainen voi omakohtaisesti ennalta ehkäistä rikoksen uhriksi joutumisen mahdollisuutta/todennäköisyyttä?

Koulukiusaamisen vähentäminen KiVa-koulu -menetelmällä		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan 5.3	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Otetaan käyttöön kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa. Vahvistetaan menetelmän käyttöä siellä, missä se on jo käytössä.	kiusaamistapausten lukumäärä / vuosi	koulutuksen järjestäjät	pysyvää toimintaa
Kehitetään tutor/kummioppilas-toimintaa.			2013 -

Uhka- ja väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisy		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan 5.3	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Otetaan käyttöön valtakunnallinen turvallisuusseurantamittaristo (STO:n myötä kehitettävä) nykytilan selvittämiseksi.	uhkailu- ja väkivaltatilanteiden määrä/vuosi	PSAVI, POPELY, kunnat	2013 -
Laaditaan malli uhka- ja väkivaltatilanteisiin puuttumiseen ja dokumentointiin ajatuksella, että puuttumiskynnys on mahdollisimman matalalla. Nostetaan esiin hyvät esimerkit myönteisistä ilmapiirin kehityksistä ja niihin johtaneista toimista uutisoinnissa, erilaisissa koulutus- ja neuvottelutilaisuuksissa jne.			
Järjestetään varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen oppilaitoksissa työskenteleville opettajille ja muille nuorten parissa työtä tekeville täydennyskoulutusta, jossa annetaan tietoa uhka- ja väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisystä.			Pysyvää toimintaa

Koulujen, oppilaitosten omatoimisen varautumisen kehittäminen		Kytkentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.3	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Tehostetaan koulujen ja oppilaitosten omatoimista varautumista ja varmistetaan SM:n julkaisussa 40/2009 esitettyjen suositusten käyttöönotto.	Suosituksia on otettu käyttöön	pelastuslaitokset / kuntien sivistystoimet	Pysyvää toimintaa
Järjestetään henkilökunnan turvallisuuskoulutuksia, turvallisuuskävelyjä ja muita turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä kouluissa, oppilaitoksissa, nuorisotiloilla ja nuorten työpajoilla.	Toimenpiteet on otettu käyttöön ja huomioitu turvallisuussuunnitelmissa		
Lisätään esikoululaisten, 1. – 9. –luokkalaisille ikäryhmittäin sekä toisen asteen opiskelijoiden yhdelle vuosiluokalle opetussuunnitelmiin pysyväksi käytännöksi pelastuslaitoksen järjestämä turvallisuuskoulutustilaisuus (1-3h/lukuvuosi).	Turvallisuuskoulutustilaisuudet toteutetaan ja kirjattu turvallisuussuunnitelmiin		
Järjestetään kerran kahdessa tai kolmessa vuodessa harjoitus vaaratilanteissa toimimiseksi.	Kirjattu turvallisuussuunnitelmiin ja toteutetaan suunnitelman mukaisesti		

Vanhemmuuden tukeminen		Kytkentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.3	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Kehitetään päiväkodin ja koulun välistä vuoropuhelua vanhempien kanssa. Lastentarhaopettajan / luokanopettajan ja vanhempien välillä olisi hyvä käydä vähintään kerran vuodessa ”kehityskeskustelu” lapsen kehittymisestä.		kunnat (päiväkodit, koulut)	Pysyvää toimintaa
Kehitetään nuorten parissa työskentelevien ja vanhempien välistä vuoropuhelua niin, että nuori on mukana vuoropuhelussa. On tärkeää, että nuori otetaan huomioon aktiivisena tekijänä, ei vain toimenpiteiden kohteena.			
Tehdään ihmiset paremmin tietoisiksi erilaisista perheiden tukimuodoista (myös seurakuntien ja järjestöjen tarjoamat) ja vahvistetaan viranomaisten mahdollisuuksia reagoida avunpyyntöihin.		kunnat (järjestöt, yhdistykset, koulut, ...)	
Jokaisella lapsella ja nuorella tulisi olla mahdollisuus harrastaa jotain taustastaan ja perheensä taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Nostetaan esiin hyviä esimerkkejä harrastustoimintaan osallistumisen tukemisesta; mm. - Perustetaan harrastestipendiraistoja (malli			2013 -

<p>Pyhäjärvi), joiden tehtävänä on tukea nuoria heidän harrastetoiminnassaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Luodaan kuntakohtaisia/seutukuntakohtaisia "harrastuskatalogeja" (malli Ylivieska), joita jaetaan laajasti printtinä ja sähköisenä. - Aktivoidaan opettajia / koulukuraattoreita / sosiaalityöntekijöitä avustamaan lasta / nuorta mielekkään harrastuksen löytämisessä. - Jaetaan tietoa erilaisista valtionavustuksista harrastustoimintaa järjestäville. (Mm. POPELY:n nuorisotoimen jakama valtionavustus ja Leader-toiminta). 			
--	--	--	--

Nuorten liikenneturvallisuuden parantaminen		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.8	

Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Vahvistetaan Tie selväksi -mallin käyttöä tarjoamalla alle 25-vuotiaille mahdollisuutta osallistua päihdeilannetta koskevaan kartoitukseen.	<p>nuorten rattijuopumusten määrä / vuosi</p> <p>nuorten liikenneonnettomuudet / vuosi</p>		2013 -

Nuorten rikoskierteen katkaiseminen		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.8	

Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Otetaan laajasti käyttöön Ankkuri-malli soveltaen paikallisiin oloihin.	Malli otettu käyttöön	POPELY:n nuorisotoimi, kunnat	
Vahvistetaan nuorisolaissa säädetyn nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimintaa niin, että toiminnalla tuetaan myös nuorten rikoskierteen katkaisua. Järjestetään asiaan liittyvää koulutusta. Levitetään hyviä käytäntöjä sekä yhtenäistetään kuntiin ja paikallistason viranomaisille suunnattua informaatio-ohjausta.			Pysyvää toimintaa
Parannetaan nuorten mahdollisuutta saada itselleen tukihenkilö tai mentori, joka toimii rinnalla kulkijana. Tukihenkilötoimintaa vahvistetaan osana erityisen tuen toimia. Samalla se vahvistaa etsivää nuorisotyötä ja nuorten yhteiskuntatakuuta.			2013
Varmistetaan 18-20-vuotiaille annettavan tuen, ohjauksen ja neuvonnan vastaanottaminen.			

Vähennetään nuorten uusintarikollisuutta		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan 5.8	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Varmistetaan käytännön toimin, että sovittelun ohjaajat tai sovittelijat välittävät tietoa erilaisista auttamistahoista ja palveluista, jos tarve tälle nousee esille.		PSAVI, Pohjois-Suomen sovittelutoimisto	Pysyvää toimintaa
Lisätään sovittelumenettelyn käyttöä nuorten rikoksenteijöiden kohdalla.			

Vähennetään lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa seksuaalista häirintää ja seksuaalirikoksia		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan 5.8	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Jaetaan tietoa lasten ja nuorten seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallasta. Puututaan herkästi, jos tällaista toimintaa havaitaan.		PSAVI Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma	Pysyvää toimintaa
Lisätään moniammatillista yhteistyötä seksuaalisen häirinnän ehkäisyssä.			

Vastuullisuuden kehittäminen		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan Työryhmän oma tavoite	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Järjestetään vastuullisuuskampanja, jossa tuodaan esille vanhempien kasvatusvastuuta ja jokaisen ihmisen vastuuta omista tekemisistään. Nuorten vastuullisuuden lisäämiseksi laaditaan nuorille oma valistuskampanja.		kunnat, PSAVI, POPELY, järjestöt, seurakunnat	

Verkostoyhteistyön lisääminen / vahvistaminen		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		Työryhmän oma tavoite	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Esitetään, että paikallisten nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen yhtenä tehtävänä olisi pohtia viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteisiä tavoitteita ja suosituksia käytännön työhön lasten ja nuorten turvallisuuden parantamiseksi (vrt. nuorisolaki 2006/72, 7a§)		Verkostojen kokoonpano: opetustoimi, sosiaali- ja terveystoimi, nuorisotoimi, työhallinto, poliisihallinto. Tarvittaessa puolustushallinto, pelastustoimi ja seurakunta jne.	

4. Alkoholi- ja muiden päihdesidonnaisten turvallisuusuhkien torjuminen

Haasteet alkoholi- ja muiden päihdesidonnaisten turvallisuusuhkien torjumisessa:

- Alaikäisten alkoholin saannin ja käytön estäminen.
- Alkoholijuomien myynnin/asukas väheneminen.
- Mini-intervention käyttö otto perusterveydenhuollossa.
- Humalajuomisen väheneminen.

Alkoholi- ja muiden päihdehaittojen lasten turvallisuudelle aiheuttamien ongelmien torjuminen		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
<p>Pakka – toiminnan laajentaminen koko PSAVI alueelle</p> <p>Pakka- toiminta mallinnetaan ja sisällytetään sähköiseen hyvinvointikertomukseen yhteistyössä TerPS2 – hankkeen kanssa.</p> <p>Kuntien ja yhteistoiminta-alueiden työntekijöiden Pakka -koulutukset aloitetaan yhteistyössä TerPS2 – hankkeen kanssa.</p> <p>Pakka – toiminta on laajentunut koko PSAVI alueelle</p>	Pakka – indikaattorit (kehitteillä)	PSAVI, TerPS2 – hanke ja kunnat	<p>Syksyllä 2012</p> <p>Keväällä 2013</p> <p>Vuoteen 2015 mennessä</p>

Humalahakuisen, itselle ja ympäristölle turvallisuusriskejä aiheuttavan alkoholin ja muiden päihteiden ongelmakäytön hillitseminen		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
<p>Mini-interventiokoulutukset ja juurruttaminen yhteistyössä PPSHP Perusterveydenhuollon yksikön kanssa:</p> <p>Alkoholinkäytön varhaisen puheeksioton mini-interventiokoulutusten tarjoaminen Pohjois-</p>	TEAvisari / perusterveydenhuolto / yhteiset käytännöt / varhainen tunnistaminen ja puuttuminen –	PSAVI, PPSHP Perusterveydenhuollon yksikkö ja perusterveydenhuollon yksiköt.	Syksy 2012, jatkuvaa toimintaa

Pohjanmaan perusterveydenhuoltoon. Koulutukset järjestetään yhteistyössä PPSHP Perusterveydenhuollon yksikön kanssa. Koulutus toteutetaan PHEPA – koulutuspaketin pohjalta. Yksikköihin koulutetaan MI – yhdyshenkilö, joka kouluttaa ja perehdyttää työntekijät (jatkuvaa toimintaa).	alkoholinkäyttö SOTKANet Päihdeavainindikaattorit		
--	---	--	--

Alkoholi- ja muiden päihdehaittojen lasten turvallisuudelle aiheuttamien ongelmien torjuminen		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
PulloPois! – toiminnan laajentaminen: PulloPois! – toiminnan tarkoituksena on puuttua välittömästi alle 18 – vuotiaiden lasten ja nuorten ilmitulleeseen päihteiden käyttöön. Toiminta toteutetaan lastensuojelun, nuorisotyön ja poliisin yhteistyönä.	PulloPois! – mallia toteuttavien kuntien määrä. PulloPois! – ilmoitusten määrä.	Kunnat yhteistyössä lastensuojelun, nuorisotoimen ja poliisin kanssa	PulloPois! - koulutukset olivat Kajaanissa 27.3 ja Oulussa 29.3.2012.
PulloPois! – toimintaa on toteutettu Oulun kaupungissa vuodesta 2004 lähtien. Keväällä 2012 PSAVI, ELY – keskus ja Oulun nuorisoasiainkeskus järjestivät kaksi koulutustilaisuutta, joiden tarkoituksena oli levittää mallia myös muualle PSAVI toimialueelle.	Kouluterveyskysely / päihteiden käyttö		

Ikääntyneiden turvallisuutta heikentävän alkoholinkäytön vähentäminen		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Yli 65 – vuotiaiden alkoholimittarikoulutukset: Koulutukset Oulun eteläisissä kumppanuuskunnissa yli 65 – vuotiaiden alkoholimittarin käyttöön ottamiseksi - hyödynnetään valmista DVD:tä	Toteutuneiden koulutusten määrä ja osallistujien määrä.	PSAVI, TerPS2 – hanke ja kunnat	2013 – 2015.

Tiedon lisääminen alkoholin ja turvallisuusongelmien, kuten tapaturmien ja väkivallan, välisestä yhteydestä		KytKentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Yhteistyö teemapäivien järjestäjien kanssa: Tiedotteet, tiedotustilaisuudet ja koulutukset yhteistyössä mm. tapaturmapäivä, 112 päivä, ehkäisevän päihdetyön viikko 45, vanhusten viikko 41 teemapäivien järjestäjien kanssa.	Toteutuneen yhteistyön määrä	PSAVI, sisäisen turvallisuuden yhteistyöryhmä ja järjestöt	Jatkuvaa toimintaa

Humalahakuisen, itselle ja ympäristölle turvallisuusriskejä aiheuttavan alkoholin ja muiden päihteiden ongelmakäytön hillitseminen		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Selvitetään kuntien halukkuutta hakea Kaste – rahoitusta selviämisaseman saamiseksi PSAVI alueelle.	Rahoitus haettu ja saatu	Kunnat	- 2015

5. Rikosten uhrin ja tekijän palveluihin ohjaamisen ja palvelujen saatavuuden varmistaminen

Haasteet rikosten uhrin ja tekijän palveluihin ohjaamisessa ja palvelujen saatavuuden varmistamisessa:

- rikoksen uhreille tarkoitettuja palveluja ei ole saatavilla kattavasti koko toimialueella
- rikoksen uhrien ohjaaminen palvelujen ja tuen piiriin ei ole kaikilta osin systemaattista

Lisätään rikoksen uhreille tarkoitettujen palvelujen määrää ja alueellista kattavuutta		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Palvelujen saatavuuden turvaaminen ja lisääminen alueella		5.13.2	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Vahvistaa Rikosuhripäivystyksen etäpalvelupisteitä (aluetuomiston ulkopuolisia: Raahen, Kajaani) ja mahdollisesti perustaa uusia palvelupisteitä Oulun eteläiselle alueelle.	Etäpalvelupisteiden lukumäärä	Rikosuhripäivystys	Jatkuvaa toimintaa
Ensi- ja turvakotien palvelujen käytön lisääminen ja palvelujen kehittäminen huomioiden eri asiakasryhmät		Ensi- ja turvakodit, kunnat	Jatkuvaa toimintaa
MARAK- toimintamallin levittäminen PSAVIN toiminta-alueella	toimintamalli otettu käyttöön laajemmin	Kunnat/kuntayhtymät, THL, poliisilaitokset, PSAVI	2013-

Varmistetaan rikoksen uhrin ohjaaminen palvelujen piiriin		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Sovittelutoimisto kartoittaa toimialueillaan olevat palvelut ja kokoaa toimialuekohtaiset palveluoppaat	Palveluopas / palveluoppaat	Pohjois-Suomen sovittelutoimisto	2013
Poliisi huomioi tukipalveluihin ohjaamisen entistä systemaattisemmin työssään.		Poliisilaitokset - ja asemat	Jatkuvaa toimintaa
Väkivallan avainkoulutettujen tukeminen ja osaamisen lisääminen	koulutettujen lukumäärä	Kunnat/kuntayhtymät, PSAVI	2013–2015

6. Yritystoiminnan turvallisuus

Haasteet yritystoiminnan turvallisuuden parantamisessa

- Laajaa erityisesti yritystoiminnan turvallisuuden parantamiseen tähtäävää ja yhteistyö tukevaa elintä ei ole. Haasteena keskeiset toimijat kattavan toiminnaltaan suunnitelmallisen yhteistyöelimen perustaminen ja tälle toimintasuunnitelman laatiminen.
- Yritysturvallisuuden nykytilan selvittäminen alueellisesti ja alueellisista korjaavista menettelyistä päättäminen.
- Valtakunnallisen sisäisen turvallisuuden ohjelman ja yritysturvallisuusstrategian jalkauttamisen tukeminen.
- Yritysten osallistaminen paikalliseen turvallisuusyhteistyöhön.

Pohjois-Pohjanmaalla toimivan Elinkeinoelämän Keskusliiton vetämän yritysturvallisuusfoorumien laajentaminen		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan Valtakunnallinen toimeksianto	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Foorumin toimintaan kutsutaan nykyisten jäsenten lisäksi mukaan Oulun kauppakamari, Kainuun Yrittäjät, Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (työsuojelu, pelastustoimi ja varautuminen) sekä Pohjois-Suomen keskeisistä yrityksistä Fennovoima, Rautaruukki ja vielä puuttuvia vakuutusyhtiöitä.	Kokoonpano laajentunut, nimetty ja kirjattu.	EK Oulu Yritysturvallisuusfoorumi	Lokakuu 2012
Selvitetään, millä tavoin olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää Kainuun alueen osallistuminen yritysturvallisuusfoorumiin. Vaihtoehtoina on esitetty <ul style="list-style-type: none"> - nykyisen foorumin toiminta-alueen laajentaminen koskemaan Kainuuta, - toiminta-alueen laajentaminen koskemaan Kainuuta ja Lappia, tai - Kainuun oma yritysturvallisuusfoorumi. 	Toiminta-alueesta päätetty. Kainuun alueen toimijoilla yritysturvallisuusyhteistyötä.	EK Oulu Kainuun Yrittäjät	Marraskuu 2012

Toimintasuunnitelman laatiminen yritysturvallisuusfoorumille		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan Työryhmän oma tavoite	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Laaditaan sisällöltään seuraavat kokonaisuudet sisältävä toimintasuunnitelma.	Toimintasuunnitelma on laadittu	Yritysturvallisuusfoorumi	Joulukuu 2012
Valtakunnallisen yritysturvallisuusstrategian jalkauttamisen tukeminen: Strategiassa ei ole suoraan osoitettu tehtäviä yritysturvallisuusfoorumeille, mutta joillain foorumin jäsenillä tulee suurella todennäköisyydellä olemaan rooli joidenkin toimenpiteiden toteuttamisessa. Yritysturvallisuusfoorumien jäsenet tuovat nämä toimenpiteet käsiteltäväksi foorumissa.		Yritysturvallisuusfoorumi Toimeksiantojen mukaan: Foorumin yksittäiset jäsenet	Toimintasuunnitelman mukaan Toimeksiantojen mukaan

<p>Lisäksi osa toimenpiteistä on lisäksi sellaisia, että foorumilta tai sen jäseniltä tullaan mahdollisesti pyytämään strategian jalkauttamista tukevia toimenpiteitä.</p> <p>Edelleen osa valtakunnallisista toimenpide-ehdotuksista on sellaisia, että alueellisilla toimijoilla on halu edistää niitä itsenäisesti, jos ne valtakunnallisin toimenpitein eivät edisty.</p> <p>Yritysturvallisuusfoorumi on tunnistanut valtakunnallisesta yritysturvallisuusstrategiasta em. toimenpiteet:</p> <p>5, 6, (8), (10), 11, (13), 14, (21), (22), (23), (24), 25, (28).</p>			
<p>Yritysturvallisuustilanteen selvittäminen:</p> <p>Ellei valtakunnallisin toimenpitein tulla selvittämään yritysturvallisuuden ja siihen liittyvän osaamisen tilaa, tulee foorumi tekemään itse sitä koskevia selvityksiä toimialueellaan. Selvitysten välineenä kyselyt ja tilastot.</p>		Yritysturvallisuusfoorumi	Kevät 2013
<p>Yritysturvallisuustietoisuuden ja osaaminen tukeminen:</p> <p>Ellei valtakunnallisin toimenpitein tulla lisäämään yritysten turvallisuuteen liittyvää tietoisuutta ja osaamista foorumin näkemyksen mukaan riittävästi, tulee foorumi tekemään itse näitä tukevia toimenpiteitä. Välineenä media, koulutus ja neuvot.</p>		Yritysturvallisuusfoorumi	Syksy 2012

Paikalliseen turvallisuusyhteistyöhön osallistuminen		Kytkentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan PSAVIn oma tavoite	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
<p>Yritysturvallisuusfoorumin yrittäjäjärjestöt kannustavat jäseniään osallistumaan paikalliseen turvallisuusyhteistyöhön. Yrityksille viestitään paikallisen turvallisuusyhteistyön tarkoituksesta ja hyödyistä.</p>	<p>Jäsenyrityksiin on viestitty asiasta.</p> <p>Yritysten osallistuminen paikalliseen turvallisuusyhteistyöhön on lisääntynyt</p>	<p>EK Oulu</p> <p>Oulun kauppakamari</p> <p>Kainuun Yrittäjät</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus</p> <p>Pohjois-Suomen aluehallintovirasto</p>	<p>Kevät 2013</p>

Matkailun turvallisuuden lisääminen		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Matkailun turvallisuuskulttuurin, palo- ja henkilöturvallisuuden, ympäristöturvallisuuden sekä matkailuaktiiviteettien turvallisuuden lisäämiseksi tehostetaan turvallisuussuunnittelua, pelastussuunnittelua sekä turvallisuuskoulutusta huomioiden erityisesti kansainvälisen matkailun asettamat vaatimukset.	Matkailuun liittyvien onnettomuuksien ja tapaturmien määrä	Matkailuyritykset Kunnat Pelastuslaitokset Poliisi PSAVI Muut valvovat viranomaiset	Jatkuvaa toimintaa

7. Paikallisen turvallisuusyhteistyön edistäminen ja tukeminen

Haasteet paikallisen turvallisuusyhteistyön tukemisessa

- Paikallisen turvallisuusyhteistyön vakiintuminen poikkihallinnolliseksi prosessiksi
- Turvallisuusyhteistyön vaikuttavuus paikallisiin tarpeisiin
- Turvallisuusyhteistyön tehokkuuden ja tuloksellisuuden arviointi

Lisätään paikallista turvallisuustietoisuutta		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan PSAVIn oma tavoite	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Lisätään alueellista ja paikallista turvallisuustietoa riskeistä ja uhista, rikoksista, häiriöistä ja onnettomuuksista paikallisen turvallisuustyön tueksi. Otetaan kattavasti käyttöön asuinalueen ja asunnon turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä laaditut tarkastuslistat ja kriteeristöt.		PSAVI Paikalliset turvallisuuden	

Paikallisen turvallisuustyön arviointi		Kytkeä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä arvioidaan turvallisuuteen vaikuttavien ilmiöiden sekä turvallisuuteen liittyvien palvelujen nykytilaa ja kehitystä sekä turvallisuusohjelman alueellista ja paikallista toteutumista.		PSAVI POPELY	Vuosittain keväällä

Kehitetään ennaltaehkäisevän turvallisuustyön tuloksia mittaavia indikaattoreita ja varmistetaan seurannan säännöllinen toteutuminen		Kytkentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
		5.2	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Kootaan jo olemassa olevista indikaattoreista ns. indikaattorikori, jolla seurataan turvallisuustilanteen, siihen vaikuttavien ilmiöiden kehitystä sekä turvallisuustyön tuloksellisuutta. Erityiskohteena on seurata nuorten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta ehdollistavien laajojen rakenteellisten tekijöiden muutoksia vuosittain yhteistyössä OKM, THLn, muiden AVlen ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen kanssa .	mittarit valmiit ja otettu käyttöön	PSAVI, POPELY	2013
Osallistutaan nuorten vapaa-ajalla tehtävän nuorisotyön arviointimallin laadintaan . Arviointimallin avulla osoitetaan ennaltaehkäisevän nuorisotyön vaikuttavuus ja saadaan tietoa kehittämiskohteista.	Malli valmis ja otettu käyttöön	POPELY Kuntien nuorisotoimi	2013

Raportointi		Kytkentä sisäisen turvallisuuden ohjelmaan	
Toimenpiteet	Indikaattori	Vastuutaho	Aikataulu
Paikallisen turvallisuusyhteistyön tilasta raportoidaan sisäisen turvallisuuden sihteeristölle aluehallintoviraston laatiman peruspalvelujen arviointiraportin yhteydessä. Arvioinnin tuloksista informoidaan myös paikallisen turvallisuusyhteistyön toimijoita.	Raportti on laadittu. Raportti tarjoaa tietoa nykytilasta ja esittää kehittämiskohteita.	PSAVI	Vuosittain keväällä

4. ALUEELLISEN SUUNNITTELU- JA JATKOTYÖN ORGANISOINTI

Aluehallintoviraston tehtävänä on johtaa ja koordinoita kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellisen toimeenpanosuunnitelman valmistelua, toimeenpanoa ja seuranta. Sisäisen turvallisuuden poikkihallinnollinen yhteistyö Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa toteutuu viraston sisäisen turvallisuuden johtoryhmän ja sisäisen turvallisuuden yhteistyöryhmän avulla.

Alueellisen sisäisen turvallisuuden yhteistyön käynnistämiseksi ja alueellisen toimeenpanosuunnitelman laatimiseksi Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kutsui koolle laajan asiantuntijajoukon Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun keskeisiä viranomaisia ja kolmannen sektorin edustajia osallistumaan alueellisen toimeenpanosuunnitelman laadintaan. Asiantuntijat osallistuvat jatkossa toimeenpanon tukemiseen ja seurantaan.

Johtoryhmä

Ylijohdaja Terttu Savolainen, puheenjohtaja
Johtaja Marja-Leena Kärkkäinen, peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue
Johtaja Pasi Ryyänen, pelastustoimi ja varautuminen vastuualue
Johtaja Päivi Suorsa, työsuojelun vastuualue
Poliisiylitarkastaja Esko Kesti, Poliisihallitus
Johtaja Sami Koivula, ympäristöluvat -vastuualue
Johtaja Maria Siurua, hallintopalvelut – yksikkö
Viestintäpäällikkö Ulla Karppinen, sihteeri, hallintopalvelut -yksikkö
Neuvotteleva virkamies Tapio Saavalainen, sihteeri, hallintopalvelut – yksikkö

Yhteistyöryhmä

Neuvotteleva virkamies Tapio Saavalainen, hallintopalvelut -yksikkö puheenjohtaja
Viestintäpäällikkö Ulla Karppinen, hallintopalvelut -yksikkö
Aluehallintoylilääkäri Hannele Havanka peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue
Opetustoimen ylitarkastaja Veijo Kosola peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue
Aluekoordinaattori Raija Fors, peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualue
Poliisitarkastaja Vesa Tikkala, Poliisihallitus
Pelastustarkastaja Juha Vilkki, pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue, sihteeri

Asiantuntijaryhmien työskentelyyn osallistuneet tahot:

Arjen ja asumisen turvallisuuden parantaminen

- Tapio Saavalainen	pj. ja sihteeri, Pohjois-Suomen AVI
- Hannele Havanka,	Pohjois-Suomen AVI
- Aino-Liisa Oukka	Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
- Tomi Honkakunnas	Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos
- Heikki Kontsas	Oulun kaupunki
- Jorma Turunen	Kainuun rajavartiosto
- Esa Piipponiemi	Kainuun rajavartiosto
- Janne Koivunen	Virpiniemen merivartioaseman päällikkö
- Veli-Matti Karppinen	Kainuun Nuotta ry
- Kaarine Daavittila	Pudasjärven kaupunki
- Markku Grip	SPR
- Tauno Bräysy	Vapaaehtoinen pelastuspalvelu
- Timo Kesäläinen	Maanpuolustuskoulutusyhdistys Pohjois-Suomi
- Kimmo Jämsä	SPEK, Suomen pelastusalan keskusjärjestö
- Maire Mäki	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Markus Huolila	Kainuun ELY-keskus
- Anssi Parviainen	Kainuun pelastuslaitos

Nuorten turvallisuuden parantaminen

- Jari Lepistö pj., Jokilaaksojen pelastuslaitos
- Riitta Erola Oulun kaupunki
- Jussi Kemppainen Oulun seudun setlementti ry
- Reijo Moilanen Nuorten Ystävät
- Niilo Pesonen Oulun tuomiokapituli
- Riitta Pitkänen Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pertti Rönkkö Kainuun poliisilaitos
- Markku Seppänen Oulunsalon kunta
- Kirsi-Marja Stewart Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Mervi Wuolteenaho-Soralahhti Honganpalon koulu, Raahe
- Veijo Kosola sihteeri, Pohjois-Suomen AVI

Alkoholi- ja muiden päihdesidonnaisten turvallisuusuhkien torjuminen

- Terttuirmeli Haapakoski pj., Peruspalvelukuntayhtymä Kallio
- Pasi Rissanen Oulun poliisilaitos
- Raija Fors sihteeri, Pohjois-Suomen AVI

Rikosten uhrin ja tekijän palveluihin ohjaamisen ja palvelujen saatavuuden varmistaminen

- Elisa Roimaa pj. ja sihteeri, Pohjois-Suomen AVI
- Heikki Mikkola Pohjois-Suomen sovittelutoimisto
- Maarit Saukko Rikosuhripäivystys
- Petri Oulasmaa Jokilaaksojen poliisilaitos
- Riitta Hannus Oulun ensi- ja turvakoti

Yritystoiminnan turvallisuus

- Jukka-Pekka Kivioja pj., EK Oulu
- Kirsi Anttila Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät
- Tapani Rossi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Jaakko Okkonen Oulun kauppakamari
- Timo Leppänen Kainuun Yrittäjät
- Juha Vilkki sihteeri, Pohjois-Suomen AVI

5. SEURANTA JA VIESTINTÄ

Toimeenpanosuunnitelman seuranta toteutetaan keskitetysti sekä kunkin aihealueen työryhmän toimesta. Jokaiselle toimenpiteelle on asetettu indikaattorit ja toteutuksen ajoitus. Työryhmät antavat arvionsa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston sisäisen turvallisuuden yhteistyöryhmälle myöhemmin tehtävän suunnitelman mukaisesti.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto seuraa koko toimeenpanosuunnitelman toteutumista apunaan työryhmien arvioinnit. Seurannan apuna hyödynnetään lisäksi muun muassa aluehallintoviraston toteuttamaa peruspalvelujen arviointia.. Aluehallintovirasto raportoi toimeenpanosuunnitelman toteutumisesta sovitusti Sisäisen turvallisuuden sihteeristölle.

Alueellisessa toimeenpanosuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden etenemisestä ja onnistumisesta jaetaan tietoa niin sidosryhmille kuin tiedotusvälineille. Mikäli toimenpiteet sisältävät myös kokeiluja tai projektimuotoisia hankkeita, kerrotaan myös niiden etenemisestä.

Toimeenpanovaiheessa pyritään tuomaan esille alueellista tasoa ja kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen toimintaa. Pyritään tuomaan ohjelman toteuttaminen kansalaisen tasolle ja viestimään siitä, miten se parantaa turvallisuutta. Keskeiset viestit ovat toimenpiteiden onnistuminen ja ohjelman eteneminen. Toimeenpanosuunnitelma keskeiset sidosryhmät ovat media, kansalaiset, järjestöt, viranomaiset ja kunnat.

Sisäministeriön verkkosivuilla ja sisäisen turvallisuuden ohjelman verkkosivuilla julkaistaan säännöllisesti blogeja valtakunnallisesta ohjelman etenemisestä. Sisäministeriö tiedottaa kerran vuodessa toimenpiteiden etenemisestä. Nettiuutisissa seurataan erilaisten toimenpiteiden ja projektien etenemisestä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston mediaseurannan kautta saadaan tietoa medianäkyvyydestä. Median kautta pyritään vaikuttamaan kansalaisten turvallisuuden tunteen lisäämiseen kertomalla erilaisista turvallisuutta edistävästä ratkaisuista. Aluehallintoviraston järjestämässä seminaareissa, koulutustilaisuuksissa ja muissa tapahtumissa sisäinen turvallisuus on myös esillä. Asiantuntijakirjoituksissa ja viraston uutiskirjeessä toimeenpanosuunnitelmaa käsitellään monipuolisesti niin sisällöllisesti kuin alueellisesti.

LIITTEET

Liite 1 Tausta-aineisto, erillinen raportti